

Preventivní program AG Kroměříž na období 2013-2017

Zdravé prostředí a křesťanská péče

Obsah

1. Vymezení cílové populace: charakteristika školy

2. Mapování terénu

3. Cíle preventivního programu na AG:

- I. Dlouhodobé cíle**
- II. Střednědobé cíle**
- III. Krátkodobé cíle**

4. Metody

5. Zdroje:

Vnitřní

I. Specifická prevence zaměřená

- a) na studenty
- b) na pedagogy
- c) na rodiče

II. Nespecifická prevence zaměřená

- a) na studenty
- b) na pedagogy
- c) na rodiče

Vnější

I. Specifická prevence zaměřená

- a) na studenty
- b) na pedagogy
- c) na rodiče

II. Nespecifická prevence zaměřená

- a) na studenty
- b) na pedagogy
- c) na rodiče

6. Měření efektivity

Přílohy:

1 - Vzdělání metodika prevence

2 – Scénář řešení šikany

3 – Seznam subjektů, s nimiž je možno navázat spolupráci

ÚVOD

V souladu se **Národní strategií primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT na období 2013 - 2018** jsme vypracovali program na období od roku 2013 (podzim) do roku 2017. Jsme si vědomi toho, že preventivní působení musí být systematické a dlouhodobé. Jednorázové aktivity, bez ohledu na rozsah a náklady nejsou příliš efektivní. Pozitivních změn nelze dosáhnout dílčími ani izolovanými opatřeními, ale dlouhodobým a komplexním úsilím a strategiemi.

Při tvorbě programu jsme vycházeli ze specifické situace naší školy, zvážili aktuální úkoly (zatím poslední plošné mapování terénu proběhlo na podzim 2012, výsledky posloužily při sestavování cílů), zmapovali vnitřní i vnější zdroje prevence. Prioritou našeho programu je vytváření zdravého klimatu školy, zaměřujeme se proto především na práci s třídami formou **třídnických hodin**, které postupně zavádíme.

Součástí programu je tabulka **Cíle preventivního programu (s. 5)**, kde jsou stanoveny dlouhodobé, střednědobé a krátkodobé cíle. Ty jsou potom konkretizovány v příloze **Kalendárium minimálního preventivního programu**.

1. Vymezení cílové populace: charakteristika školy

Arcibiskupské gymnázium je čtyřleté a šestileté gymnázium se sídlem v okresním městě. Zřizovatelem je Arcibiskupství olomoucké. Součástí školy je Domov mládeže (dále DM), na kterém jsou ubytováni kromě našich studentů i studenti jiných kroměřížských středních škol, a jídelna s kapacitou 700 strážníků. Do areálu školy dále patří dvě kaple, školní knihovna s přístupem na PC a internet, Studentský klub, tělocvična a posilovna. Pro kulturní akce se dále dá využívat aula s kapacitou cca 250 osob. Ve dvoře školy je tenisové hřiště, asfaltové hřiště na odbíjenou a jiné kolektivní hry a ping-pongové stoly.

AG má v současné době 500 studentů ve věku 13-20 let, z toho zhruba polovina studentů denně dojíždí nebo dochází z místa, polovina je ubytovaných na DM. Studenti ubytovaní na DM jsou z větší části z praktikujících katolických rodin, často poměrně početných, mezi dojíždějícími a místními to není pravidlem. Ve škole je celkem 6 tříd šestiletého gymnázia (prima – sexta) a 12 tříd gymnázia čtyřletého (v každém ročníku 3 třídy).

Na AG vyučuje 49 pedagogů. Pracují zde tři výchovní poradci - poradce pro volbu povolání (L. Ondráček), výchovní poradce v užším slova smyslu (M. Sekanina) a metodik prevence (Aranka Řezníčková) a koordinátor péče o nadané (V. Šišková). Od října 2017 nabízí své služby školní psycholog PhDr. D. Žákovský. O duchovní rozvoj studentů pečuje spirituál a zaměstnanci Metodického centra. Na DM pracuje 14 vychovatelů. Někteří z pedagogů bydlí přímo v areálu AG a mají tak ke studentům velmi blízko, sdílejí s nimi řadu jejich radostí a starostí.

Ve škole funguje velmi dobře vybavená školní knihovna, která provozuje svou činnost v rámci Školního klubu AG. Knihovna nabízí řadu služeb, např. informační a poradenské služby, 6 PC s připojením na internet, studijní prostředí a čtenářský koutek.

V r. 2017 zahájilo svou činnost Středisko volného času (ved. V. Večeře), nabízející širokou škálu zájmových činností.

Funguje zde také Studentský klub. Ve velmi dobře vybavených suterénních prostorech je místo ke společnému setkávání, občerstvení, kulturnímu životu atd.

Pro řadu studentů, zvláště mladších, je velmi těžké odloučení od rodičů. Nese to s sebou celou řadu rizik: stres z odloučení, ztráta kontroly ze strany rodičů. Druhý z uvedených případů je zvláště rizikový u studentů, které rodiče umístili na DM proto, že si s nimi nevěděli rady – takové případy nejsou výjimkou. Na práci vychovatelů to samozřejmě klade značné nároky. Na druhé straně pobyt studentů na DM má i svá pozitiva – vzájemným poznáním vznikají pevná přátelství, řada akcí se může konat i ve večerních hodinách (to je ale zase nevýhodou pro místní a dojíždějící studenty, kteří tím jsou z některých aktivit vyloučeni). Vzhledem k odloučení ubytovaných studentů od rodičů je třeba nabídnout studentům adaptační programy (viz dále).

Specifikem AG je vyučovací předmět náboženská výchova, kterému se vyučuje ve všech ročnících po dvou hodinách týdně. Kromě toho nabízí škola svým studentům během celého pracovního týdne bohatý duchovní program (mše, společné modlitby, adorace atd.).

Ve škole studuje jeden žák s poruchou autistického spektra a jeden s těžkou poruchou sluchu. Se třídami, ve kterých tyto děti studují, je potřeba pracovat s ohledem na jejich specifika. Je třeba dbát na to, aby se spolužáci vyrovnali s „jinakostí“ těchto dětí a s tím, že poruchy jsou při výuce kompenzovány (domnělé výhody, kterých požívají integrovaní žáci, jsou zdrojem nepochopení a konfliktů).

Na škole pracuje studentský parlament, který zajišťuje komunikaci studentů s vedením školy a organizuje řadu studentských akcí.

V roce 2003/2004 na AG vznikl tým prevence. Skládá se ze 6 členů (učitelé – J. Košárek, A. Řezníčková, K. Gamba, vychovatel – J. Sovadina, spirituál – M. Sekanina, jáhen – J. Šůstek). Tým se schází cca 1x měsíčně (viz zápisy ze schůzek týmu). Jejich činnost zajišťuje propojení mezi školou, domovem mládeže a duchovním působení školy.

Celý pedagogický sbor má přístup k PC, internetu, odborná literatura s tematikou prevence je k dispozici ve školní knihovně a v kabinetu dějepisu a ZSV. Vedení školy podporuje vzdělání metodika prevence i dalších zájemců. Metodik prevence má vymezené konzultační hodiny, v blízkosti kabinetu je rozměrná nástěnka pro potřeby prevence, další nástěnka je ve sborovně. Metodik prevence má možnost informovat členy sboru každý měsíc na organizační poradě nebo prostřednictvím e-mailu.

2. Mapování terénu

Na podzim roku 2012 proběhla na škole dotazníková akce, která se pokoušela zmapovat situaci v oblasti mezilidských vztahů a návykových látek na AG. (Dotazník příloha 3.) Z výsledků je zřejmé, že v porovnání s celostátním průměrem je situace u nás vcelku dobrá, nicméně se ukazuje, že i v nižších ročnících mírně narostla konzumace alkoholu. Jako významné se jeví riziko netolismu (nižší hodnoty jsou částečně dány tím, že studenti ubytovaní na Domově mládeže nemají během týdne tolik možností trávit čas u počítačů). V souvislosti s tím narůstají rizika spojená s používáním internetu a PC.

Při sestavování Minimálního preventivního programu jsme brali v úvahu výsledky zmíněné dotazníkové akce a specifika naší školy (viz výše).

Pozn.: Průběžně probíhají další dotazníková šetření, výsledky jsou k dispozici u metodika prevence.

3. Cíle preventivního programu na AG:

	Dlouhodobé (2017)	Střednědobé (2013-2015)	Krátkodobé (2013-2014)
3. Cíle	Zlepšovat klima tříd. Posilovat kohezi tříd, sebehodnocení studentů, připravovat studenty na vstup do reality, tedy vychovávat studenty hrdé na své křesťanské hodnoty a schopné čelit tlaku okolí, negativním zážitkům a vlivům.	<ul style="list-style-type: none"> - postupně zvyšovat frekvenci třídnických hodin, zejména ve třídách, které potřebují soustavnější práci - práce se studenty se studijními problémy a studenty se specifickými problémy - rozšířit metodická setkání, posílit možnosti vzdělávání učitelů v dané oblasti 	<ul style="list-style-type: none"> - zavést třídnické hodiny s frekvencí 1x měsíčně - zavést metodická setkání pro učitele (pro zájemce) - prodiskutovat ve sboru možnost spolupráce
	Snížit rozsah zneužívání tabákových výrobků	<ul style="list-style-type: none"> - realizace nekuřáckých programů ve třídách 	<ul style="list-style-type: none"> - připravit nekuřácké programy s peery
	Snížit rozsah zneužívání alkoholu	<ul style="list-style-type: none"> - významně rozšířit preventivní působení v oblasti zneužívání alkoholu mládeží - hledat nové možnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - realizovat program o zneužívání alkoholu (peer) - prodiskutovat na týmu možnosti působení v této oblasti
	Snižovat riziko netolismu a kyberšikany mezi studenty	<ul style="list-style-type: none"> - realizovat peer programy - vzdělávat v dané problematice učitelský sbor 	<ul style="list-style-type: none"> - připravit peer program o rizicích spojených s užíváním internetu - realizovat program projektu Nenech sebou zametat

	Zapojit do preventivní práce ve větším rozsahu pedagogy	<ul style="list-style-type: none"> - podpořit osobnostní rozvoj pedagogů - podpořit vzdělávání pedagogů - podporovat kohezi pedagogického sboru 	<ul style="list-style-type: none"> - na týmu prevence hledat nové možnosti zapojení celého učitelského sboru - metodická setkání třídních učitelů - operativní porady učitelů - společné kulturní akce, slavnostní obědy atd. - Relaxační víkend pro pedagogy s rodinami
--	---	--	---

4. Metody

K samotné realizaci programu pak lze využít všechny metody, pro které jsou podmínky, ale tak, aby působení na složku znalostní, dovednostní a postoje bylo v rovnováze. Vzhledem k tomu, že v období od 12 let nabývá na významu vrstevnická interakce, optimální je využít skupinové formy působení a aktivní sociální učení. Proto upřednostňujeme právě aktivní sociální učení (prožitkové a interaktivní metody) a nácvik dovedností, práci s třídním kolektivem či jinou skupinou mladých lidí. Jako velmi výhodné se nám jeví zavedení předmětu prosociální výchova (na principu etické výchovy).

Předpokladem dosažení cílů je zapojení co největšího množství pedagogů, kteří budou soustavně rozvíjet svou osobnost a vzdělání. Proto chceme co nejvíce uplatňovat týmovou práci. Zatím je „rozjetý“ tým prevence, věříme, že se stane příkladem pro spolupracující týmy v dalších oblastech (studijní problémy apod.).

Domníváme se, že velice důležité je také co nejširší zapojení žáků do činnosti školy, přičemž optimální metodou se nám jeví podněcování činnosti studentského parlamentu, především formou víkendových výjezdů parlamentu a nabízení spolupráce s ním. Výhodné je též podporovat činnost Školního klubu a Střediska volného času, v němž mohou probíhat aktivity zaměřené na rozvoj různých dovedností, diskuse, programové bloky. Nácviky sociálních dovedností a programy zaměřené na rozvoj osobnosti je efektivní realizovat při různých pobytových akcích.

Nedílnou součástí prevence je osvěta, kterou budeme dále uskutečňovat formou přednášek, besed, diskusí apod.

Podrobně jsou další metody práce specifikovány ve výčtu zdrojů prevence a v ŠVP.

5. Zdroje prevence

Vnitřní zdroje

I. Specifická prevence zaměřená a) na studenty

- A. V rámci vyučování a osnov probíhá prevence formou osvěty – jednotlivé ročníky a předměty viz ŠVP.

B. Prevence mimo běžnou výuku

- Návštěva metodika prevence na seznamovacím táboře pro studenty prvních ročníků a primy nebo ve vyučovací hodině – zajišťuje metodik prevence, rozsah 1 hodina s každou třídou, srpen - září
- Diskuse se studenty na aktuální témata (např. po přednáškách a besedách týkajících se patologických společenských jevů) – zajišťují třídní učitelé podle aktuálních potřeb
- Prevence s pomůckou – prezentace vhodných videopořadů (viz kabinet ZSV) v době suplování apod. – prováděno podle možností
- Peer-program (z vlastních zdrojů, tj. studenti AG, kteří se zapojili do přípravy na PPP) – organizačně zajistí metodik prevence, rozsah 8 vyučovacích hodin (ve čtyřech blocích po dvou hodinách); v současné době je peer program pozastaven, hledáme nové formy jeho realizace
- Nástěnka informující o problematice patologických společenských jevů (vedle učebny češtiny, zajišťuje metodik prevence)
- Schránka důvěry se neosvědčila, ale máme dobrou zkušenost s tím, že studenti se osobně obracejí na členy týmu prevence, kteří mají jejich důvěru (výchovný poradce, spirituál apod.)

b) na rodiče

- A. osvěta v rámci třídních schůzek rodičů (hromadně na listopadové RS, koncepce prevence patologických jevů, zajistí metodik prevence, který se tímto zároveň představí)
- B. listy rodičům (pro rodiče studentů prvních ročníků, rozdat na listopadové RS, přípravu zajistí Řezníčková, rozdají třídní učitelé)
- C. nabídka konzultačních hodin metodika prevence (zveřejněna na listopadové RS, zajistí metodik prevence)
- D. přednášky pro rodiče z vlastních zdrojů – zatím o nich teprve uvažujeme, námět pro jednání na tým

c) na pedagogy

- A. budování týmu
 - pravidelné schůzky týmu prevence (každý měsíc, zajišťuje metodik prevence)
 - informování pedagogického sboru o činnosti týmu (nástěnka ve sborovně, zajišťuje metodik prevence)
- B. vzdělávání pedagogů

- přednášky na aktuální témata (vývojová psychologie, výchovná práce apod.) – v rámci organizačních porad

II. Nespecifická prevence zaměřená a) na studenty

- A. **třídnické hodiny** – zajišťuje třídní učitel, v 1. ročnících každý měsíc v rozsahu 1 hodiny, která bude zařazena do rozvrhu třídy
- B. **seznamovací tábor** pro studenty 1. ročníků a primy – zajišťuje vedení školy, poslední týden v srpnu, první týden v září
- C. **výjezdy** (sekunda, 2. ročník; Fryšták)
- předmět **prosociální výchova** – zajišťují pedagogové s aprobací etická výchova, vyučuje se podle učebních plánů (viz ŠVP) v 1. ročníku – 2 hodiny týdně v 1. pololetí
- D. kroužky ve škole a na DM a zájmová činnost:

Fotbal - dívky:

Během roku jsou procvičovány praktické dovednosti s míčem, herní principy a taktiky, které mohou následně využít ve hře. Zúčastní se také několika přátelských utkání s jinými dívčími týmy a okresního turnaje středních škol ve fotbale dívek.

Fotbal/Hokej:

Během jarních a podzimních měsíců mají studenti v tomto kroužku možnost si společně zahrát fotbal. V zimních měsících je k dispozici zimní stadion, který využívají ke hře hokeje a vzájemným přátelským utkáním s bohoslovci z Olomouce.

Lezení na umělé lezecké stěně

V tomto kroužku se naučíme základům lezeckých pohybů, technice lezení a jištění, slaňování, technice práce s lanem a to vše s využitím i pro lezení ve volné přírodě. Setkáváme se pravidelně každý týden na umělé lezecké stěně, kterou máme k dispozici přímo v budově školy.

Historický tanec:

Náplní kroužku je nejen zvládnutí krokových prvků historického tance, ale také seznámení se s dobovými oděvy, zvyky a hodnotami. To vše se pak komplexně začlení do tanečních vystoupení, kterými se během roku prezentují.

Historický šerm:

Studenti pod odborným vedením nacvičují bojové prvky s mečem, holí, střelbu z luku, scénické prvky, které následně využijí v různých šermířských představeních během celého roku.

Media Vita:

V roce 2013 založený soubor historické hudby, která je zároveň doprovodným tělesem skupiny historického šermu CRUENTUS. Podílí se na řadě vystoupení s historickým tancem a šermíři.

Karate:

Cílem kroužku je naučení se a zvládnutí základních technik bojového umění, sebeobranu a úpolové techniky. Tyto techniky průběžně procvičují a zdokonalují.

Košíková:

V kroužku mají studenti možnost si procvičovat zvládnutí basketbalových dovedností. Součástí kroužku je pak vždy společná hra, kde mohou tyto dovednosti uplatnit.

Kytara:

Studenti se učí zvládat praktické dovednosti hry na kytaru, akordy, rytmy... To vše následně procvičují při společné hře písniček. Mají také možnost individuálních konzultací.

Netradiční výtvarné techniky:

Studenti si v tomto kroužku mají možnost vyzkoušet různé techniky jako malování na textil, hedvábí, techniku studeného smaltu (karomail), práce s hmotou Fimo, Cernit, malování na sklo, porcelán, batikování, kašírování, decoupage, aranžování suchých vazeb, pletení adventních věnců aj. Své výrobky si mohou ponechat za symbolický příspěvek na materiál.

Posilovna:

Pod pedagogickým dozorem studenti individuálně posilují na posilovacích strojích, kterými AG disponuje. Mají tak prostor k pravidelné posilovací činnosti s cílem zdokonalit svou fyzickou kondici.

Poutnické a cestovatelské besedy:

Zhruba každých 14 dní přednášejí ve studentském klubu jak známí cestovatelé, tak kněží, studenti i absolventi a též ostatní zaměstnanci AG, kteří podnikli nějakou zajímavou výpravu. Besedy jsou realizovány poutavou formou za pomoci audiovizuální techniky.

Stolní tenis:

Snahou kroužku je zvládnutí praktických dovedností ve stolním tenise. Neustále mají studenti k dispozici dva pingpongové hrací stoly s pálkami a míčky.

Sportovní aktivity:

V době kroužku mají studenti k dispozici tělocvičnu, kde je možnost se zapojit do různých sportovních aktivit, které si předem domluví. Vše se odvíjí od aktuálního zájmu a poptávky.

Volejbal:

Studenti jsou rozděleni do dvou výkonnostních kategorií a jsou trénováni ve zvládnutí herních dovedností na dané úrovni. Celé toto úsilí se zužitkovává ve Volejbalové lize, která na AG každoročně probíhá.

Lukostřelba

Lukostřelba je ze zdravotního hlediska velkým přínosem nejen pro fyzické zdraví, ale také pro psychiku člověka. Při střelbě dochází k uklidnění, koncentraci a odpočinku organismu. Napomáhá k pěstování cílevědomosti, trpělivosti a důslednosti.

Biologické okénko

Zábavně-naučný čas určený k prohlubování znalostí z biologie, probuzení zájmu a posílení pozitivního vztahu k přírodě a propojení přírody a kultury.

Sportovní aktivity

Tento kroužek je určen děvčatům, které mají rády pohyb. Jeho náplní jsou různé sportovní aktivity – kolektivní míčové hry, cvičení na míči, relaxační a regenerační cvičení aj.

Kyokushin (judo)

Cvičení s hudbou

Wednesday

Japonština

Programování

Praktická fotografie

E. Duchovní život a činnost Pastoračně-metodického centra

Během pobytu na DM AG mají studenti možnost zapojit se do duchovního programu, který je jim nabízen.

Na AG je neustále k dispozici školní kaplan, P. Mgr. Martin Sekanina, bratr jáhen a pastorační asistentky.

Vedle "běžných" duchovních aktivit probíhá také dlouhodobá příprava na svátosti (křest, biřmování apod.).

Studenti mají také možnost se zapojit do prací Pastoračně metodického centra, kde se mohou podílet na výrobě nástěnek, šití stol pro novokněze, výroby přání pro pacienty nemocnic, údržbě liturgického prostoru a oděvů, aj.

F. Studentský klub

Studentský klub je místo, kde se studenti scházejí, povídají si, hrají nejrůznější společenské hry, kulečnick, šipky, stolní fotbal aj. Denně si mohou také přečíst aktuální noviny, k dispozici je také klavír, televize, dataprojektor a ozvučovací aparatura. Je zde také WiFi připojení. Studentský klub je také využíván k nejrůznějším přednáškám, besedám, koncertům, diskotékám a soutěžím. Většinu programu tvoří a zajišťuje Studentský parlament naší školy.

Z nabídky akcí Studentského klubu: AG duety - pěvecká soutěž studentů a pedagogů AG; AG vrána - pěvecká soutěž studentů; Čajové večery s promítáním; diskotéky; Cestovatelské přednášky; soutěže - šachy, sudoku, pexeso, stolní fotbal; prohlídky běžně nedostupných míst AG; AidFest- týden pro rozvojové země na naší škole; a mnoho dalšího...

Z nabídky společenských her, které jsou k dispozici v klubu: Česko v otázkách a odpovědích, Evropa v otázkách a odpovědích, Svět v otázkách a odpovědích, Český film v otázkách a odpovědích, Bang!, Osadníci, Activity, Twister, Sázky a dostihy, Soubor stolních her, Šachy, Scrabble, AZ kvíz, Kris kros, karetní hry, pexesa, hlavolamy...

Otevírací doba:

PONDĚLÍ: 13:00 - 21:15

ÚTERÝ: 12:00 - 18:00, 20:00 - 21:15

STŘEDA: 13:00 - 21:15

ČTVRTEK: 12:00 - 18:00, 20:00 - 21:15

NEDĚLE: 18:00 - 21:15 (dle možností)

Činnost zajišťuje M. Haluzová.

G. Zájezdy do divadla a na kulturní akce – dle aktuální nabídky, organizaci zajišťuje PK jazyka českého

b) na rodiče

A. školní Akademie a AG Fest – ve spolupráci s parlamentem, květen

c) na pedagogy

A. „přenášení zodpovědnosti“ na jednotlivce a minitymy – podpora operativních schůzek podle aktuálních potřeb, s tím, že schůzky nejdříve povedou výchovní poradci, postupně by se měli zapojovat především třídní učitelé jako garanti výchovné i vzdělávací práce ve třídách

B. akce ke zvýšení koheze

- duchovní obnova – víkendový pobyt s duchovním programem (listopad, zajišťuje spirituál)
- vánoční posezení v klubu (poslední pracovní den před koncem roku, zajišťuje ředitel)
- zahradní slavnost (odpolední setkání zaměstnání a jejich rodin na zahradě, květen, zajišťuje zástupce)
- víkend s rodinami (duben)
- slavnostní oběd u příležitosti konce školního roku (poslední pracovní den školního roku, zajišťuje ředitel)

C. metodická příprava pro třídní učitele (v rámci organizačních porad, zajišťuje metodik prevence)

Vnější zdroje

I. Specifická prevence zaměřená a) na studenty

A. Přizvání odborníci (resp. návštěvy v odborných zařízeních)

- K centrum Kroměříž – beseda Grogy z drogy, rozsah 2 hodiny, akci zajišťuje metodik prevence

- O nemoci AIDS, sexu, lásce a věrnosti (M. Čep) – beseda, rozsah 3 vyučovací hodiny, pro studenty 2. ročníku (vždy 2 třídy dohromady), zajišťuje metodik prevence listopad
 - Přednáška o reprodukčním zdraví (E. Bakajová) – rozsah 2 vyučovací hodiny, aula, pro 1. ročník, ve dvou skupinách, zajišťuje spirituál, květen (v době maturit)
- B. besedy s lidmi, kteří prožívají problémy
- beseda s R. Povalou, o závislosti na drogách – podle možností
 - komunita Cenacolo – podle potřeby, zajišťuje M. Sekanina
- C. besedy s odborníky

c) na rodiče

- A. informace o zařízeních – prostřednictvím listu pro rodiče a nástěnky zařizuje metodik prevence

b) na pedagogy

- A. přednáška pro vychovatele a učitele o drogové problematice – K – centrum, lektor J. Zahradník, rozsah 1 hodina, vhodné opakovat podle možností a potřeb
- B. přednáška pro vychovatele a učitele o problematice sebepoškozování
- C. Práce s třídním kolektivem – osvědčila se dr. Věra Facová, seminář pro pedagogy.

II. Nespecifická prevence

- Přizvání odborníci – besedy v době vyučování a mimo ně na různá témata (země třetího světa, dobrovolnická činnost atd.)
- zapojení studentů do programů SVP a jiných dobrovolnických programů

6. Měření efektivity

- po akcích specifické prevence zajistí metodik prevence evaluaci formou jednoduchého dotazníku, zaměřeného na dané téma (specifikace patologického jevu, jak dítě pozná, že se mu jev děje, jak se zachová) + měření tzv. haló efektu, event. zájmu studentů o podobné akce
- hodnocení efektivity třídnické hodiny nebo jiné formy práce se třídou zajistí třídní učitel
- pozn. Bude vhodné seznámit třídní učitele s metodami měření efektivity, zvláště s jednoduchými dotazníky (zajistí metodik prevence, na poradě třídních učitelů, podzim)
- jednou za dva roky plošné šetření stávajícího stavu dle dotazníku v příloze 4, event. podle potřeby modifikovaného

Příloha 1

Vzdělání metodika prevence

PaedDr. Aranka Řezníčková

metodik prevence Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži

nar. 7. 6. 1966, Přílepy u Holešova

- Pedagogická fakulta UJEP Brno, aprobační český jazyk a literatura + občanská nauka
- Zdravý životní styl I. – IV. Lektori: I. a V. Janíkovi. PPP Kroměříž, 1996 – 1998.
- Kurz metodiků prevence. Podané ruce, Brno 1997.
- Sebeúcta – kurz pro trenéry. IPIPAPP Olomouc, 1998.
- Kurz pro školní metodiky protidrogové prevence realizovaný v rámci národních vzdělávacích osnov a v souladu s Konceptí prevence MŠMT ČR. Středisko zdravého životního stylu při PF UP v Olomouci, 1998.
- Šikana. PPP Kroměříž, 2000.
- Emoční inteligence zblízka. IPPP ČR, Praha 2000.
- Drogová geopolitika. PPP Kroměříž 2001.
- Relaxační metody u dětí. PPP Kroměříž, 2001.
- Prevence HIV, AIDS. PPP Kroměříž, 2002.
- **Etická výchova. Kroměříž 2002 - 2004.** 250 h.
- Rodina jako protektivní i rizikový faktor sociálně patologických jevů. Lektor M. Frouzová. PPP Kroměříž 2004, v rámci projektu Podpora sociálního klimatu ve školách a ŠZ, a.č. 32442/2003-25313.
- Virtuální realita, internet a hry jako rizikový osobnostně vývojový faktor. Lektor M. Frouzová. PPP Kroměříž 2004, v rámci projektu Podpora sociálního klimatu ve školách a ŠZ, a.č. 32442/2003-25313.
- Vztahy, problémy a konflikty ve škole (specifické typy komunikace pro pracovníky ve školství). Magdalena Frouzová, PPP Kroměříž, v rámci projektu „Podpora sociálního klimatu ve školách a ŠZ“, a. č. 32 442/2003 – 25 313.
- **Komplexní výcvik preventistů, dvouletý, KVP-B, pořádaný o.s. Život bez závislostí, Praha, 2003-2005. 260 hodin.** Studium k výkonu specializovaných činností – prevence SPJ, dle vyhlášky č. 317/2005 Sb., § 9 c), č. akreditace: 29367/2005-25-399.
- **Komplexní výcvik preventistů, pětiletý, KVP-I, pořádaný o. s. Život bez závislostí, Praha, 2006-2011. 600 hodin.** Sebezkušenostní výcvik ve vedení tříd a růstových skupin KVP je akreditován Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.
- Šikana. R. Ježková, pořádáno PPP Kroměříž, 2009.
- "Rozpoznávání a řešení agresivity a šikany ve školách" . 7. - 9. 9. 2010 lektor Z. Martínek, pořádá PPP Kroměříž.
- Pravidelná účast na setkání metodiků prevence **Dny KVP**, Praha (1x za rok, od roku 2011).

- Monitorování vztahů ve třídě, 30. 9. 2011, lektor Mgr. Milena Mikulková.
- Klima školní třídy, 22. 9. 2011, lektor dr. R. Braun
- Rozvoj emocionální inteligence, 5. – 6. 6. 2012, lektor dr. J. Beníšek,
- Motivace a sociální potřeby v praxi, lektor PhDr. Jan Svoboda, 7. 12. 2012, seminář 5 h.
- Třída je můj tým, 17. 12. 2012, lektor Karel Opravil, 6 h
- Naučíme tě učit se; seminář Nautilus, lektor L. Kyncl, 9. 1. 2013, 5 h
- Krajská konference o prevenci, Zlín, 23. 10. 2014
- Konference o Rizikovém sexuálním chování, metodik prevence, Zlín, 11. 5. 2015
- Krajská konference o prevenci, Zlín, 22. 10. 2015
- Konference Výchova k dobru, leden 2016, Univerzita Hradec Králové
- Ontogenetický vývoj člověka – dospívání a dospělost, lektor V. Facová, PPP Kroměříž, 2016
- Seminář o bezpečnosti na internetu, Zlín, duben 2016
- Krajská konference o prevenci, 20. 9. 2016, Zlín, Mezilidské vztahy ve škole a komunikace
- Krajská konference Zlín, 2017
- Regionální konference Kroměříž, 2017
- Dny KVP, Přebyslav, program: Zvládání agrese u dětí pomocí her (Z. Šimanovský), Umění psychorelaxace ve škole (Š. Bezdovová), První pomoc v prevenci (P. Nývlt)
-

Působí od roku 2011 jako lektor etické výchovy (EF, Etická výchova o. p. s.).

Od r. 2017 člen Klubu KVP (Komplexní výcvik prevence), garantovaného o. s. Život bez závislostí.

Příloha 2

Krizový scénář při řešení šikany Počáteční stádium

1. Při podezření na šikany učitel/vychovatel neprodleně informuje ředitele školy. Nikoho jiného, je nutné chránit zdroj informací. Ředitel kontaktuje metodika prevence.

2. Metodik prevence provede šetření, podle situace k němu přizve další spolupracovníky (výchovný poradce, ředitel školy, třídní učitel).

- Z šetření vyplyne, zda jde skutečně o šikany a v jak pokročilém stadiu šikana je. Podle toho se rozhodne, zda přizve externího odborníka (od 3. stadia externistu přizvat vždy!).

- Metodik prevence (podle potřeby ve spolupráci) hledá vhodné svědky. Ty vytipuje ve spolupráci s informátory a oběťmi (především podle sympatií oběti, nikoli sympatií učitelů); výslech svědků (individuálně, diskrétně – ochrana oběti). Vše zapisovat. **NEKONFRONTOVAT OBĚTI S AGRESOREM.**

- V rámci šetření rozhovor s informátorem (rodič, kamarád, kolega apod.), s obětí (tak, aby o tom ostatní žáci nevěděli).

- Vše je třeba zapsat.

- Je třeba zjistit:

- a. popsat chování a vypovídání obětí a svědků (k internímu řešení problém je, pokud jsou otevření, ochotní pomoci a nesouhlasí se špatným chováním)

- b. závažnost a četnost agresivních projevů,

- c. čas – jak dlouho šikanování trvá,

- d. počet agresorů a obětí.

Doporučená struktura otázek:

- Kdo je obětí? Případně kolik je obětí?
- Kdo je agresorem, příp. kolik jich je?
- Kdo je iniciátorem, kdo aktivním účastníkem a kdo je agresor i oběť?
- Co, kdy, kde a jak konkrétního dělali agresori obětím?
- K jak závažným agresivním a manipulativním projevům došlo?
- Kde byli a co dělali, příp. jak reagovali ostatní?
- Jak dlouho šikanování trvá?

- Poznámky k vedení rozhovoru: nereagovat obranně, nezpochybňovat, empatie, otevřenost, nedávat rady, výpověď ověřit, *neslibovat něco, co nemůžu splnit.*

3. Je nutné zajistit bezpečnost obětí (zvýšená pozornost ve školním (třídním) klimatu - zpřísnit dozory (ošetřit pohyb dětí na záchodech, cestě do školy) a časté nahlížení do třídy o přestávce; po dobu šetření je možné se souhlasem vedení nechat oběť doma; doporučit rodičům odborníka v PPP nebo v SVP či v jiné instituci zabývající se touto problematikou, praktického lékaře).

4. Rozhovor s agresory, ev. konfrontace mezi nimi. Vyhodnocení získaných informací, volba metody:

- a. Metoda usmíření

Postiženému nabídneme dvojí způsob řešení - buď že můžeme agresora potrestat, nebo hledat usmíření. Oběti jsou téměř vždy pro usmíření.

Po rozhovoru s obětí promluvíme s agresorem (agresory). Je důležité zjistit, jaký je jeho vztah k oběti. Je-li tu náznak nějakého pokání, vědomí toho, že se provinil a chtěl by s tím něco dělat, volíme usmíření. Nechce-li si agresor chybu přiznat nebo ji nevidí, je nebezpečí, že bychom mohli oběti ublížit, a proto se rozhodneme pro jiný postup. Postoj agresora si můžeme poměrně dobře ověřit například při použití techniky neodeslaného dopisu oběti.

Dalším následným krokem je společné setkání vybrané skupiny dětí. Vedle agresora a oběti by v ní měly převažovat ty, na které je spolehnutí, které sympatizují s obětí, pozitivní autority třídy. Velikost skupiny se může pohybovat od dvou do dvaceti dětí. Práce ve skupině začíná vstupní informací, kdy se děti dozvědí, co se stalo a že je v zájmu všech nastalou nepříznivou situací změnit. Následují hry, které napomáhají "ponořit se" do problému, vidět věci i z druhé strany. Agresor například dostává roli oběti. Omluva a usmíření, které pak následují, jsou většinou po takovém prožitku upřímnější. Všichni členové skupiny také navrhnou, co by se mělo udělat, aby se vztahy zlepšily. Nakonec se vše shrne a určí se termín příštího kontrolního setkání. Při všech těchto postupech je třeba dbát na ochranu oběti. Metoda usmíření je předstupněm léčby celé skupiny. Pokouší se zlepšit vztahy mezi oběťmi a agresory. b) Metoda vnějšího nátlaku – viz dále

5. Metoda vnějšího nátlaku:

Výchovná komise - za účasti vedení školy + metodik prevence + výchovný poradce + třídní učitel (příp. kmenového vychovatele, pokud se týká DM) + rodič agresora + odborník = seznámení s problémem (postihy agresorů – odkaz na Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, **čl. 5** – výchovná opatření)

Nástin struktury výchovné komise:

- Úvod, přivítání – *vedení školy*
- Seznámení rodičů s problémem, který jsme zjistili – projevy chování u jednotlivého konkrétního dítěte (agresora) – *vedení školy, popř. řešitel problému (ŠMP, VP, TU)*
- Jaký postoj zaujímá škola k těmto nevhodným a nežádoucím projevům chování – *vedení školy*
- Vyjádření zákonných zástupců
- Možná navrhovaná řešení ze strany zákonných zástupců, (možnosti řešení pro nápravu chování u svého dítěte (agresora), aby se situace zlepšila, možnost spolupráce se školou).
- Seznámení rodičů s konkrétními možnými řešeními, které navrhuje škola – *vedení školy*
- Domluvit se na časovém horizontu (z hlediska nápravy chování agresora) - *TU*
- Zpětná kontrola (zda se situace zklidnila) - *TU*
- ***Nezapomenout upozornit rodiče na další výchovná opatření, pokud tato přijatá opatření nepomohou - vedení školy***

Pozn. zákonní zástupci jednotlivých žáků (agresorů) by měli být zváni na jednání ve škole písemnou formou a mezi jednotlivými jednáními se zákonnými zástupci by měla být časová prodleva.

Z tohoto jednání by měl být proveden zápis, který obsahuje (datum, struktura, závěr (na čem jsme se dohodli), podpisy všech zúčastněných, souhlas rodiče, že byl s celou záležitostí seznámen a s navrhovanými řešeními souhlasí.

6. Rozhovor se zákonnými zástupci obětí -TU, ŠMP, VP (popř. vedení školy);
nutno dodržet: jiný den než výchovná komise, individuální setkání.
- sdělení zákonným zástupcům, co jsme v dané věci zjistili (závěry zjištění, domluva na dalších opatřeních)
 - časový horizont pro sledování situace (14 dní informace o situaci – rodinné a školní klima)
 - **spolupráce (ochrana oběti)**
 - předat rodičům kontakt na instituce / konkrétní odborník zabývající se problematikou šikany:
 - Pedagogicko-psychologická poradna,
 - praktický lékař,
 - Středisko výchovné péče Kroměříž.
7. Třídní schůzka (prezenční listina, zápis, podpisy rodičů)
8. Následná práce s celou třídou – potřebné je:
- informovat o potrestání agresorů, ev. Zhodnotit efekt metody usmíření
 - nastavení pravidel – charta třídy (nutno dodržovat všichni!) *TU + ŠMP*
 - třídnické hodiny, výuka,
 - výlety,
 - víkendové akce,
 - adaptační pobyty.
 - třídu neustále sledovat (ozdravení třídy je dlouhodobý proces)
 - pokud se šikanování nezastaví, je třeba přizvat externí odborníky
 - informování pedagogického sboru a jednotný postup pedagogů.
- Obdobná práce je nutná i v rámci výchovných skupin, pokud jde o DM.

VEŠKERÉ INFORMACE JSOU INTERNÍ!

Příloha 3

Seznam subjektů, s nimiž je možné navázat spolupráci (vnější zdroje)

- **Krajská pedagogicko psychologická poradna**, pobočka Jánská 9, Kroměříž, okresní metodička prevence, Irena Grodová, irenagrodova@ppporzl.cz, tel. 573 338 949
- Poradna poskytuje metodické vedení, je zdrojem dalších kontaktů, odborné literatury, nabízí videokazety s pořady zaměřenými do oblasti SPJ, pořádá kurzy. Dále nabízí přednášky a besedy, viz <http://www.ppporzl.cz/index.php/seminaremenu>
- **Středisko výchovné péče (SVP)**, Poskytují poradenství, intervence, přednášky, individuální vedení dětí. Přednášky/konzultace pro sborovny – zdarma. Pracuje se na zřízení denního stacionáře (alternativa pro pobyt mimo domov). Kontakt: 573 333 333, 732 572 287. Nový aktualizované www.svp-km.cz
- **Ambulantní centrum pro rodiče a děti (ACRD)** – nestátní zdravotnické zařízení poskytující specializovanou psychoterapeutickou péči, nám. Míru (poliklinika), Kroměříž, tel. 573331001, MUDr. Elena Kašparová, psychiatr.
- **Kontaktní centrum PLUS**, Ztracená 64, Kroměříž, tel. 573336569, nízkoprahové zařízení. Nabízí služby pro klienty s drogovou závislostí, poskytuje poradenství rodičům a blízkým osobám drogových uživatelů, provádí výměnný program, zajišťuje kontakt klientů na odborná pracoviště pro vyšetření hepatitidy, HIV, detoxikaci a následnou léčbu. Lze domluvit návštěvy tříd na pracovišti, spojené s besedou o činnosti Kontaktního centra, osvědčilo se pro studenty 1. ročníků – nutná telefonická domluva předem (K. Adamovská), návštěvy jsou vhodné mezi 8. a 9. hodinou. Vhodné jsou i besedy – doporučeno v rozsahu 2 vyuč. Hodiny pro 1 třídu, 200 Kč/hod, úhrada je možná i ve formě naturálií (papír, sešity apod.).
- **Zdravotní ústav Zlín – pracoviště Kroměříž (Bývalá OHS)**, oddělení podpory zdraví, Havlíčkova 13, KM, tel. 573339279, nabízí odborné poradenství, poradenství pro AIDS a odběry na HIV, výpůjčky odborné literatury a videokazet.
- **ACET** – ACET je křesťanská organizace, která poskytuje bezpodmínečnou péči, praktické vzdělávání a vyučování v oblasti HIV/AIDS. Nabízí projekty: HIV – to je tvá volba (osvětově preventivní program), Mládež proti AIDS (mládežnický peer – program), nově M. Čep, matescepj@seznam.cz, mobil: +420731504378; www.rej.name; www.aclavina.cz. Osvědčené.
- Beseda s bývalým narkomanem – **Roman Povala**. romanpovala@gmail.com>. Osvědčené.
- **Mgr. Milena Mikulková**, Vztahové a výchovné poradenství, Za Poštou 110, 698 01 Veselí nad Moravou, +420 605 011 336. mikulkova@vztahove-poradenstvi.cz, www.vztahove-poradenstvi.cz
- **Policie ČR** – kontakty: p. Ivánková (974 675 406), p. Cuták (974 675 408), p. Rygr (974 675 421), postupovat podle metodického pokynu MŠMT Spolupráce ŠZ s Policií ČR. Preventivní informační skupina PIS (prap. Králová, tel. 947 675 207), nabízí prevenci především pro MŠ a ZŠ, ale dala by se využít i pro studenty nižšího gymnázia. Je možno

navštívit kancelář PIS na OŘ PČR Kroměříž (instalovány panely s technikou k zabezpečení objektů, k dispozici letáky prevence). Dále policie nabízí besedy na následující témata:

- **Zvyšování právního vědomí**
 - Policie ČR – organizace, struktura
 - Zákon – trestný čin, přestupek, pachatel, poškozený, trest
 - Trestní zodpovědnost
 - Podání trestního oznámení
 - Prevence trestné činnosti
 - Úrazy, předcházení úrazům
- **Trestná činnost páchaná na dětech**
 - Pohlavní zneužívání, znásilnění, týrání dětí, kuplířství, šikana
 - Navádění k trestné činnosti
 - Prevence a obrana
- **Trestná činnost páchaná dětmi a mládeží**
 - Charakteristika, prevence, postihy
 - Majetková trestná činnost, šíření poplašné zprávy, týrání zvířat, sprejerství, výtržnictví, rasově motivovaná trestná činnost
- **Dopravní výchova**
- **Výcvik služebních psů**
- **Aktuální problémy**
 - Případy z praxe
- **Městská policie Kroměříž**, p. Sigmund, 573 321 238, 573 321 239, nabízí besedy:
 - **Práce a kompetence Městské policie** (vhodné jako úvodní beseda, 6 – 17 let)
 - **Přestupky** (proti veřejnému pořádku, občanskému soužití, majetku a vyhlášky obce)
 - **Trestní právo, trestní odpovědnost, trestní čin** (od 8. tříd výše)
 - **Sociálně patologické jevy** (závislosti, souvislost s kriminalitou, šikana, sekty, vandalismus, záškoláctví – od 7. tříd výše)
- **Probační a mediální služba Kroměříž**, Moravcova ul. 259/9 KM, Mgr. O. Vaculík, 573 344 035, nabízí spolupráci se školskými zařízeními, možnost vyžádat si na práci pro ŠZ osoby odsouzené k obecně prospěšným pracím
- **MěÚ, OSPOD**, odbor sociálně právní ochrany mládeže – spolupráce v případě neomluvené absence (nad 10 hodin hlásit), konzultace a informace k Zákonu o sociálně právní ochraně dětí a mládeže č. 359, O soudnictví ve věcech mládeže č. 218 apod.
- **Centrum prevence, Mgr. Rastislav Jankula**, Partyzánů 2174, 68801 Uherský Brod, tel. 572 631 400, přednášky pro pedagogy i rodiče. Osvědčené.
- **Občanské sdružení Život bez závislostí**, Lupáčova 14, Praha 3, 130 00, tel. 222 716 740, 602/255 508, mail: h.vrbkova@seznam.cz, vzdělávací zařízení akreditované MŠMT; č.a. 29 295 / 2000-20-167 nabízí preventivní programy pro studenty a pedagogy na téma problematická třída, vedení třídnických hodin, šikana ve třídě, práce s rizikovými faktory, prevence syndromu vyhoření, apod. Více na stránkách www.zivot-bez-zavislosti.cz
- **PaedDr. Mgr. Věra Facová**, témata: Komunikace, Náročné rozhovory s rodiči, Řešení konfliktních situací, Sladění osobního a pracovního života (duševní hygiena), Etika a

etiketa (ve škole, třídě), Prezentace školy na veřejnosti, Týmová spolupráce (kolektiv ve sborovně, ve třídě), Vývoj člověka v jednotlivých obdobích života (specifika věku), Životní scénář, Stres, trauma v životě člověka, Klima třídy, školy, Školní řád, Subkultury mládeže, Vztahy na pracovišti (kompetence, nadřízenost, podřízenost, muži, ženy...), Vztahy v rodině (mezigenerační, sourozenecké), Závislosti (kořeny závislostí, návykové látky - žáci - škola). Kontakt: jana.spulirova@centrum.cz

- PhDr. Iva Nagyová, přednášky o závislosti na alkoholu, nagyovai@plkm.cz, tel. 605489593
- Bc. Eliška Bakajová, besedy o reprodukčním zdraví, opravilova.eli@seznam.cz, tel. 608048458.
- **Lanové centrum Olomouc** nabízí programy pro školní třídy – odreagování, sebepoznání, vzájemné poznání, týmová kooperace (vzájemné jištění), koheze tříd. Kontakt: www.lanovecentrum.cz .
- **Kliničtí psychologové Zlínského kraje**
 - PhDr. Jana Dorazilová, +420 573 342 647, Ordinance klinické psychologie.
 - Kontaktní údaje: Malý val 1546/31, 767 01 Kroměříž
 - PhDr. Daniel Žakovský, <http://www.dalet.cz>, +420 737 618 038, Nabízíme psychologickou pomoc a krátkou terapii pro děti, rodiče i dospělé, pomoc v krizi, přípravu na náročnou nebo bolestivou situaci. Riegrovo náměstí 150/1, 767 01 Kroměříž, Email: daniel.zakovsky@gmail.com
 - Karel Zezulka, Jánská 197, 76701 Kroměříž, 573 343 940
 - MUDr. Iva Zapletalová, +420 573 331 629, Provoz psychiatrické a psychoterapeutické ambulance, náměstí Míru 350/2a , 767 01 Kroměříž
 - PhDr. Jana Vašková, Moravcova ulice, Kroměříž, jana.vaskova@centrum.cz, mobil 728337 847 (spíše pro rodiče)
 - PhDr. Jana Dorazilová, Malý Val, Kroměříž, 573 342 647
 - Mgr. Michal Pernička, Psychocentrum Zlín, Osvoboditelů 91, 577 220 634, ><http://www.psychocentrumzlin.cz/>(<http://www.psychocentrumzlin.cz/>)
 - PhDr. Barbara Koláčková – Kroměříž, telefon 604267336, Jánská 197/9, Kroměříž /prostory ambulance v přízemí ped. psych. poradny/

Seznam používaných internetových stránek věnovaných rizikovému chování mládeže

- <http://www.zivot-bez-zavislosti.cz/>
- www.odrogach.cz
- www.pobavme-se-o-alkoholu.cz
- www.sananim.cz
- www.saferinternet.cz
- www.e-bezpeci.cz, www.napisnam.cz (kyberšikana apod. – poradna)
- www.kurakovaplice.cz
- www.bezcigaret.cz aj.

Linky

- **Linka důvěry** (nonstop): 573 331 888
- **Linka vzkaz domů** (nonstop, zdarma jen z pevné linky): 800 111 113

- **Linka bezpečí** (nonstop, zdarma): 116 111
- **Národní linka pomoci AIDS** (po – pá 13-08): 800 144 444